

แนวทางการดำเนินงาน
การให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำหรับผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แนวทางการดำเนินงานการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ นี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสาระความรู้ และข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งนอกจากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้นำเสนอการวิเคราะห์แนวทางในการจัดกิจกรรม ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กรอบเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยบทบาทภารกิจในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนแผนปฏิบัติการซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการขอตั้งงบประมาณในแต่ละปี นอกจากนี้ยังมีแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุรายบุคคล แบบรายงานผลการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุแห่งชาติ และแบบรายงานผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ซึ่งหน่วยงานในระดับพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการดำเนินงานการให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ นี้ จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพต่อไป

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ ๑ กฎหมาย แผน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑

❖ ความเป็นมา

๑

❖ กฎหมาย แผน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๒

บทที่ ๒ บทบาท ภารกิจ การดำเนินงาน

๑๒

บทที่ ๓ แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

๑๙

บรรณานุกรม

๒๘

ภาคผนวก

๒๙

❖ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

❖ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ
พ.ศ. ๒๕๔๖

❖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน
ผู้สูงอายุในการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

❖ แบบสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุรายบุคคล

❖ แบบนำเสนอการจัดกิจกรรมผ่านเว็บไซต์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

❖ แบบรายงานผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

บทที่ ๑

กฎหมาย แผน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๑. ความเป็นมา

สภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศไทย ล้วนมีโครงสร้างของประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทั้งสิ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวางแผนประชากร การวางแผนครอบครัว และการพัฒนาประเทศที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ประชาชนในสังคมไทยมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น มีอายุที่ยืนยาวขึ้น ในขณะที่ภาวการณ์เจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มที่จะลดลงนี้เอง ส่งผลให้ประชากรในวัยเด็กและในวัยแรงงานลดลงตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกันกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัย ๖๐ ปีขึ้นไปก็มีแนวโน้มจะสูงขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกล่าวว่า “ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจนถึงปี ๒๕๗๐ คนไทย ๑ ใน ๔ จะเป็นประชากรผู้สูงอายุ และทำให้ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์”

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุว่า “การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุ คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่สำคัญคือ กำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมีแนวโน้มน้อยลง จนอาจนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานและผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ขณะเดียวกันภาระพึ่งพิง (Dependency) ที่ประชากรวัยแรงงานมีภาระดูแลเด็กและผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัยและสุขภาพมากขึ้น เช่น ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ การบริการทางสุขภาพ การประกันสุขภาพและประกันชีวิต การออมเพื่อการชราภาพ เป็นต้น แนวโน้มการเจ็บป่วยเรื้อรัง ภาวะทุพพลภาพ โรคที่มีสาเหตุจากการเสื่อมของอวัยวะและโรคสมองเสื่อมจะมีสัดส่วนสูงขึ้น ทำให้งบประมาณด้านการรักษาพยาบาลจะเพิ่มตามไปด้วย”

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ปัจจุบันในหลายประเทศได้เริ่มกำหนดเป็นนโยบายที่มีความชัดเจนในการที่จะให้การดูแลผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น การจัดบ้านพักสำหรับผู้ที่ไม่มียศดูแล ส่งเสริมให้บริการด้านการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ไปกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งเป็นการลดอาการซึมเศร้าและโรคที่เกี่ยวกับสมอง เช่น อัลไซเมอร์ เป็นต้น

๒. กฎหมาย แผน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่งเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการ ตลอดจนมีการกำหนดบทบาทภารกิจให้หน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกมิติในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ มีรายละเอียดที่สรุปได้ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่จะต้องพัฒนาผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในด้านกฎหมาย มีสิทธิได้รับสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สมศักดิ์ศรีในขณะเดียวกัน รัฐบาลต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น การจัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชรา มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง มีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมเป็นสำคัญ

๒. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อให้มีการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่ งบประมาณ และความรับผิดชอบในการให้บริการทางสังคม (Social Services) ของรัฐบาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดให้มีบริการด้านสาธารณสุข โภคที่สะอาด และปลอดภัย ส่งเสริมการฝึกและประกอบอาชีพ ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการกีฬา การให้บริการการศึกษา การให้การสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ทำนุบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และกิจการอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงอายุ ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

สนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ผ่านศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการสังคมต่างๆ อย่างทั่วถึง ทั้งการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ การเสริมสร้างสุขภาพ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้หลากหลายวิธีอย่างเท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

การเตรียมความพร้อมและการยกระดับการพัฒนาคุณภาพบริการ การส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย เช่น การจัดบริการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน การดูแลสิทธิมนุษยชน และการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

ส่งเสริมการออม เพื่อสร้างหลักประกันในชีวิตให้ประชาชน ด้วยการพัฒนาระบบการออมต่างๆ เช่น พัฒนากองทุนการออมให้เป็นระบบการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ เพื่อให้ครอบคลุมกำลังแรงงานทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และขยายโครงข่ายการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ได้อย่างกว้างขวาง

๔. แผนการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยบูรณาการแผนงาน แผนเงิน และแผนคนเข้าด้วยกัน โดยให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานปฏิบัติจะเป็นผู้นำแผนไปดำเนินงานให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ ๒ ด้าน คือ

ด้านการมีงานทำและการส่งเสริมการออม

สนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพเพื่อทำกิจกรรมด้านอาชีพ โดยใช้ประโยชน์จากกองทุนผู้สูงอายุ ที่สามารถกู้ยืมโดยมีเพดานให้กู้ยืมสูงถึง ๓๐,๐๐๐ บาท/ราย

ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุและคนพิการ โดยกำหนดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมตามความสามารถ เช่น การทำงานแบบบางเวลา การทำงานชั่วคราว การทำงานแบบสัญญาระยะสั้น

การขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

การส่งเสริมการออมและสร้างระบบประกันชราภาพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมั่นคง

ด้านสังคม

เร่งลงทุนเพื่อปรับโครงสร้างระบบบริการสุขภาพที่มุ่งสู่การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ

สนับสนุนการปรับปรุงระบบบริการในทุกระดับอย่างเชื่อมโยง โดยเฉพาะระดับปฐมภูมิที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพเชิงลึกร่วมกับชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนาาระบบส่งต่อ

การปรับระบบการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้เหมาะสม

การจัดสรรเงินสงเคราะห์ในรูปแบบเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนตามภูมิลำเนาในแต่ละท้องถิ่น

เน้นบทบาทของสถาบันทางสังคม ชุมชน การเป็นเครือข่ายในการคุ้มครองทางสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ส่งเสริมการนำศักยภาพผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาสู่สังคม

๕. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีการระบุรายละเอียดการคุ้มครองผู้สูงอายุ ให้ได้รับสวัสดิการอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค เพื่อเป็นหลักประกันในด้านสิทธิและเสรีภาพของผู้สูงอายุ ตลอดจนการกำหนดสิทธิให้กับผู้ทำหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ ดังนี้

(๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

(๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(๓) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

(๔) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

(๕) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

(๖) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

(๗) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

(๘) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

(๙) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางแก้ไขปัญหาคอรัปชั่น

(๑๐) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

(๑๑) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๑๒) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

(๑๓) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและประกาศกำหนดให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของกระทรวงหรือทบวงในราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความสัมพันธ์กับภารกิจหลักและปริมาณงานในความรับผิดชอบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนประกอบด้วยเป็นสำคัญ

การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานตามวรรคสอง ดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่าหรือโดยให้ส่วนลดเป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

มาตรา ๑๗ ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

๖. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๖๔) เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งให้ความสำคัญต่อวงจรชีวิต และความสัมพันธ์กับทุกคนที่ส่วนเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง จัดเป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งมีการกำหนดดัชนี กำหนดเป้าหมายและมาตรการไว้อย่างชัดเจน โดยมีระยะเวลาที่เป้าหมายควรมีสัมฤทธิ์ผล มีลักษณะเป็นแผนรวมในระดับชาติ ซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้กำหนดให้มีการติดตามการดำเนินงานตามแผน และได้มีการปรับปรุงใหม่ เป็นแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแผนฉบับปรับปรุงนี้ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นแผนที่ได้มีการกำหนดประเด็นมาตรการใหม่เพื่อให้รองรับและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในประเด็นต่างๆ เช่น การสร้างวินัยการออมในทุกช่วงวัย การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสนับสนุนการดูแลระยะยาว ระบบและแผนเพื่อการช่วยเหลือผู้สูงอายุเมื่อเกิดภัยพิบัติ การสร้างเครือข่ายการบริหารและพัฒนาผู้สูงอายุในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ซึ่งได้มีการกำหนดให้หน่วยงานร่วมรับผิดชอบในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อเป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

สามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการกำหนด ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุไว้ ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากร เพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ มีมาตรการในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. มาตรการ หลักประกันรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

(๑) ขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมถ้วนหน้า

(๒) ส่งเสริมและสร้างวินัยการออมทุกช่วงวัย

๒. มาตรการ การให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(๑) ส่งเสริมการเข้าถึงและพัฒนาการจัดบริการการศึกษาและการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อความเข้าใจชีวิตและพัฒนาการในแต่ละวัย และเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่เหมาะสม

(๒) รณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ

๓. มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัย เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบผู้สูงอายุในครอบครัว ชุมชน

(๒) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬา

(๓) รณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ มีมาตรการในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. มาตรการ ส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น

(๑) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และครอบครัว

๒. มาตรการ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ

(๑) ส่งเสริมการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย

(๒) สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ

๓. มาตรการ ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

(๑) ส่งเสริมการทำงานทั้งเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา ทั้งในระบบและนอกระบบ

(๒) ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

(๓) ส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้โดยให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วม

๔. มาตรการ สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

(๑) ประกาศเกียรติคุณผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

(๒) ส่งเสริมให้เกิดคลังปัญญากลางของผู้สูงอายุเพื่อรวบรวมภูมิปัญญาในสังคม

(๓) ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุและให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่างๆ ในสังคม

๕. มาตรการ ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ

(๑) ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

(๒) ส่งเสริมการผลิต การเข้าถึงสื่อ และการเผยแพร่ข่าวสารสำหรับผู้สูงอายุ

(๓) ดำเนินการให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

๖. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

(๑) สนับสนุนส่งเสริมการให้ความรู้แก่ครอบครัวและผู้สูงอายุ ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับความต้องการในวัยสูงอายุ

(๒) กำหนดมาตรการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้าง / ปรับปรุงที่อยู่อาศัย และระบบสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุ

(๓) มีการออกกฎหมายให้สิทธิพิเศษแก่ภาคเอกชนที่จัดบริการด้านที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

๑. มาตรการคุ้มครองด้านรายได้

(๑) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทุกคนได้รับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานที่รัฐจัดให้

(๒) ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

๒. มาตรการ หลักประกันด้านสุขภาพ

- (๑) พัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพเพื่อผู้สูงอายุทุกคน
- (๒) ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ และการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างทั่วถึง
- (๓) ให้วัคซีนที่จำเป็นตามมาตรฐาน การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ
- (๔) รัฐต้องให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวันตามที่จำเป็น เช่น แวนตา ไม้เท้า รถเข็น ฟันเทียมแก่ผู้สูงอายุ

๓. มาตรการ ด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

- (๑) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวให้นานที่สุด โดยการส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ
- (๒) ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

๔. มาตรการ ระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

- (๑) ปรับปรุงบริการสาธารณะทุกระบบ ให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตและติดต่อสัมพันธ์กับสังคม กลุ่ม และบุคคล
 - ๑) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงอัตราค่าโดยสารของระบบขนส่งสาธารณะและระบบขนส่งมวลชนต่างๆ ที่ลดหย่อนให้แก่ผู้สูงอายุ
 - ๒) ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบริการระบบขนส่งสาธารณะทุกประเภทให้ผู้สูงอายุเข้าถึง และใช้ได้อย่างสะดวก เหมาะสมกับผู้สูงอายุตลอดเวลาให้บริการ โดยมีการประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยบริการที่มีผลงานดีเด่น
 - ๓) ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบสถานที่สาธารณะ ปฏิบัติตามมาตรฐานสถานที่สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ
 - ๔) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ได้จริงในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดินสาธารณะในเขตชุมชน สะดวกเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - ๕) จัดให้มีสวนสาธารณะและพื้นที่ออกกำลังกายที่เพียงพอและเหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ
- (๒) จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคม รวมทั้งระบบการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นบริการถึงบ้านและมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยควรครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

๑) สนับสนุนการดูแลระยะยาว

๒) ระบบประกันสังคม

๓) ดูแลโรคเรื้อรังที่สำคัญ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน

และโรคเลือดในสมอง

๔) อาสาสมัครในชุมชน

๕) สนับสนุนให้ผู้ดูแลมีความรู้ความสามารถในการดูแล

ผู้สูงอายุ

(๓) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชนและองค์กรสาธารณประโยชน์ มีส่วนร่วมในการดูแลจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ โดยกระบวนการประชาคม

(๔) เกื้อหนุนให้เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดบริการด้านสุขภาพและสังคมให้แก่ผู้สูงอายุที่สามารถซื้อบริการได้ โดยมีการดูแลและกำกับมาตรฐานและค่าบริการที่เป็นธรรมร่วมด้วย

(๕) รัฐมีระบบและแผนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุเมื่อเกิดภัยพิบัติ

(๖) ส่งเสริมให้โรงพยาบาลของรัฐ และเอกชนมีบริการแพทย์ทางเลือก

(๗) จัดคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลของรัฐที่มีจำนวนเตียงตั้งแต่ ๑๒๐ เตียงขึ้นไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

๑. มาตรการ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ

(๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ให้สามารถผลักดันนโยบายและภารกิจที่สำคัญด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติ

(๒) ให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมด้านผู้สูงอายุ จังหวัด ในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เป็นเครือข่ายการบริหารและพัฒนาผู้สูงอายุในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

(๓) พัฒนาศักยภาพของเครือข่ายในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

(๔) คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติวางแผนและดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติปรับแผน และแปลงแผนสู่การปฏิบัติที่ทันกำหนดเวลา

๒. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ในระดับวิชาชีพอย่างเพียงพอและมีมาตรฐาน

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่างเพียงพอและมีมาตรฐาน

(๓) กำหนดแผนการผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประเทศและดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

๑. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ สำหรับการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

๒. มาตรการ ดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

๓. มาตรการ พัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น

๗. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนผู้สูงอายุในการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต มีรายละเอียดในการจัดให้มีการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

(๑) จัดบริการข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการหาฐานข้อมูลทางการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ

(๒) จัดบริการการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ

(๓) สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ

(๔) ส่งเสริมให้หน่วยงานสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ

(๖) คุ้มครองการผลิตสื่อความรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้สูงอายุ

(๗) จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้าน

ผู้สูงอายุ

๘. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงานสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุไว้ในข้อ ๔.๓ การส่งเสริมและจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้สัญชาติ คนไทยในต่างประเทศ เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เด็กด้อยโอกาส คนเร่ร่อน

(๒) จัดและส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันสำหรับชาวไทยภูเขาและชนต่างวัฒนธรรม

(๓) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(๔) พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายพิเศษแต่ละกลุ่ม

(๕) ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

(๖) พัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

บทที่ ๒

บทบาท การกิจ การดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนผู้สูงอายุในการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต โดยจัดให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงในด้านการศึกษา ๘ ประการ คือ

๑. จัดบริการข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการหาฐานข้อมูลทางการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ

๒. จัดบริการการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการหาฐานข้อมูลทางการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ

๓. สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ

๔. ส่งเสริมให้หน่วยงานสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ

๖. คุ้มครองการผลิตสื่อความรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้สูงอายุ

๗. จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา

๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ

ดังนั้น ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อกำหนดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ

จึงควรต้องกำหนดกรอบกิจกรรมการดำเนินงาน โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับประกาศ ของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง ๘ ข้อดังกล่าวข้างต้น ในส่วนของสำนักงาน กศน. กำหนดกิจกรรม การดำเนินงานโดยใช้กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลักในการดำเนินงาน ซึ่งสามารถวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานได้ ดังนี้

ที่	ประกาศ	วิเคราะห์แนวทาง
๑.	จัดบริการข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้ง การหาฐานข้อมูลทางการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none">- การให้บริการข่าวสารข้อมูล ความรู้ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ ใบงาน วิทยูชุมชน วิทยู โทรศัพท์ Internet หอกระจายข่าว ป้ายประกาศ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ฯลฯ- การจัดทำฐานข้อมูลทางการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับผู้สูงอายุที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน และมีการ ตรวจสอบข้อมูลเป็นระยะ- การเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงข่าวสารข้อมูล สำหรับผู้สูงอายุ- ประสานวิทยูชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อหารูปแบบการผลิตสื่อ ในการให้บริการผู้สูงอายุ

ที่	ประกาศ	วิเคราะห์แนวทาง
๒.	จัดบริการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ	- ให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
๓.	สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ	- สนับสนุน ส่งเสริม และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อต่าง ๆ โดยนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ
๔.	ส่งเสริมให้หน่วยงาน สถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ	- หน่วยงาน สถานศึกษา กศน. ทุกระดับมีส่วนร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ
๕.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ	- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ กศน.ตำบล/ตรซ. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน
๖.	คุ้มครองการผลิตสื่อความรู้ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้สูงอายุ	- ให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของผู้สูงอายุ
๗.	จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา	- จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุร่วมกับภาคีเครือข่าย
๘.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ	- ส่งเสริม และสนับสนุนให้ส่วนกลางและสถานศึกษามีการวิจัยในประเด็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ - ส่งเสริมสนับสนุนให้มีกองทุนเพื่อการวิจัย

ในการจัดกิจกรรมตามแนวทางดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ ในส่วนของเนื้อหาสาระ ดร.สุรกุล เจนอบรม ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีความสนใจและได้ทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ได้นำเสนอกรอบเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุไว้ ซึ่งหน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม สรุปได้ดังนี้

๑. การเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุ เป็นการให้ความรู้และจัดกิจกรรมที่เน้นความรู้ในการเตรียมตัวเกษียณอายุจากงานประจำ เช่น

- ๑.๑ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ
- ๑.๒ การพัฒนาสุขภาพจิต
- ๑.๓ การบริการและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

- ๑.๔ การบำรุงรักษาสุขภาพกายสำหรับผู้สูงอายุ
- ๑.๕ การเตรียมตัวด้านการเงิน และรายได้ภายหลังเกษียณอายุจากการทำงานปกติ
- ๑.๖ งานอดิเรกและสันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ
- ๑.๗ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายและจิตใจเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ฯลฯ

โดยสามารถเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ผ่านสื่อที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสม ซึ่งมีช่องทางในการเผยแพร่ที่หลากหลาย เช่น เทปบันทึกเสียง รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุชุมชน รายการวิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนศึกษา ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หอกระจายข่าว นิทรรศการ สื่อบุคคล การฝึกอบรม เป็นต้น

๒. การส่งเสริมความมั่นคงในการดำรงชีวิต เช่น

- ๒.๑ การฝึกทักษะในการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ
- ๒.๒ การออมทรัพย์
- ๒.๓ ช่องทางในการประกอบอาชีพ

ฯลฯ

ในการดำเนินงาน สามารถทำในลักษณะของการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หรือการจัดฝึกอบรมในลักษณะของวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ การแนะแนวอาชีพ

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

- ๓.๑ การพัฒนาสุขภาพอนามัย
- ๓.๒ การออกกำลังกาย
- ๓.๓ งานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ
- ๓.๔ การพัฒนาสุขภาพจิต
- ๓.๕ ธรรมะสำหรับผู้สูงอายุ

ฯลฯ

ในการดำเนินงาน สามารถทำในลักษณะของการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หรือจัดทำในลักษณะการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน และหลักสูตรในการดำเนินงาน เช่น การจัดค่ายสำหรับผู้สูงอายุ การจัดสัปดาห์ผู้สูงอายุ การจัดเยี่ยมผู้สูงอายุในชุมชน การจัดกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ ฯลฯ

๔. การส่งเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ ดำเนินการในลักษณะการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- ๔.๑ การยกย่องเชิดชูเกียรติ
- ๔.๒ การนำคุณค่าของผู้สูงอายุออกเผยแพร่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

๔.๓ กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน มีคุณงามความดี เป็นตัวอย่างแก่นุชนรุ่นหลัง

๔.๔ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการถ่ายทอดความรู้สู่ชนรุ่นหลัง

๔.๕ การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ผู้สูงอายุประพฤติปฏิบัติ โดยพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย

๔.๖ การส่งเสริมความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัวในการดูแลและใช้ชีวิต ร่วมกับผู้สูงอายุ

๔.๗ การเผยแพร่เอกสารเพื่อสร้างความเข้าใจของสังคมให้เห็นคุณค่าและ ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ ซึ่งเป็นอาจารย์คณะ ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และ รูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้าน การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุก่อนถึง วัยผู้สูงอายุ โดยได้สรุปผลการวิจัยไว้ ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่ วัยแรงงานในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่ วัยผู้สูงอายุมี ๒ รูปแบบหลัก คือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กิจกรรมการศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมเพื่อให้ความรู้พื้นฐานสำหรับการดำเนินชีวิต การศึกษาต่อเนื่อง การให้ข้อมูล ข่าวสารตามสถานการณ์สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื้อหาสาระประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย สุขภาพจิต การเตรียมตัวด้านการเงิน การสร้างอาชีพ สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ งานอดิเรก และ สันทนาการ ฯลฯ กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาหลากหลาย เช่น ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม โครงการค่ายเตรียมความพร้อมสู่วัยสูงอายุ กิจกรรมกลุ่มสนใจ การฝึกอาชีพระยะสั้น รายการวิทยุ โทรทัศน์ สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น และกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทรัพยากรการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ อาทิ การศึกษาผ่านสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หอกระจายข่าว นิทรรศการ สื่อบุคคล ฯลฯ กิจกรรมของชุมชนหรือหน่วยงานจัด เช่น ค่ายผู้สูงอายุ การฝึกอบรม การไปทัศนศึกษา การเสวนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การกีฬา และการนันทนาการ กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี

นอกจากนี้ยังมีผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาที่ดี จำนวน ๕ กรณี พบว่า ส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ มีเนื้อหา

ในการถ่ายทอดความรู้ครอบคลุม ๔ ด้าน ที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

๑. ด้านสุขภาพอนามัย
๒. ด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ
๓. ด้านพฤติกรรมการออม

๔. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น เป้าหมายในการพัฒนาสุขภาพชุมชน วางแผนการออม และสุขภาพอนามัย กระบวนการพัฒนากิจกรรม เริ่มจากการศึกษาปัญหาของชุมชนโดยการประชุมหารือ การจัด เวทีชาวบ้านเพื่อหาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา การพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย การกำกับ ติดตามและประเมินผลรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การบริการข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ ผู้ที่ต้องการจะเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าสู่วัยสูงอายุ และผู้สูงอายุ รวมทั้งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตต่างๆ การดำเนินการจัดกิจกรรมมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก และร่วมมือกับเครือข่ายทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

ตอนที่ ๒ ผลการนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตเป็นแนวคิดพื้นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงานที่มีอายุระหว่าง ๕๐ – ๕๙ ปี ในภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ และภาคประชาชน โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

๑. หลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน ประกอบด้วย การ บูรณาการแบบองค์รวม การสนับสนุนเครือข่ายการจัดกิจกรรมอย่างร่วมมือร่วมใจและการส่งเสริมให้เกิดการต่อเนื่อง การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนสู่การใช้ชีวิตอย่างเป็นสุข

๒. กระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน ประกอบด้วย กระบวนการ ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการของการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

๒) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

๓) การกำหนดเนื้อหาสาระ (ตามเอกสาร “แผนที่ชีวิมีสุข”) ได้แก่

- การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพอนามัย
- การเตรียมความพร้อมด้านการปรับตัวทางสังคมและจิตใจ
- การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมกรออม
- การเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักสำคัญของการเป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพลัดพราก สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔) การกำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่ สามารถแบ่งเป็น ๒ รูปแบบ คือ กิจกรรมการศึกษานอกระบบ และกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ที่เป็นการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใหญ่วัยแรงงาน ในฐานะเป็นผู้ตัดสินใจ คัดเลือกข่าวสารและเนื้อหาความรู้ที่เผยแพร่ โดยได้มีการจัดทำเอกสาร “แผนที่ชีวิมีสุข” เปรียบเสมือนสมุดบันทึกข้อมูลการเตรียมความพร้อม การตรวจสอบและประเมินผลตนเองในด้านต่างๆ มุ่งให้ความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมของตนเอง ๔ ด้าน ตลอดจนได้มีโอกาสวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบันทึกผลการปฏิบัติ ในการดูแลตนเองอย่างครอบคลุม และต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงานที่มีคุณค่าต่อไป

๕) การวัดและประเมินผล วิธีการประเมินผลกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง และตรวจสอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์ การบันทึกในแผนที่ชีวิมีสุข ตลอดจนการทำงานกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและการทำแฟ้มงาน

ตอนที่ ๓ ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงานไปสู่การปฏิบัติ มี ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการกำหนดนโยบาย โดยจัดสรรกิจกรรมรณรงค์ให้ผู้ใหญ่วัยแรงงานและสังคม เกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีพลัดพราก โดยอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานวิสาหกิจ และเอกชน

๒. ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยสนับสนุนให้ผู้ใหญ่วัยแรงงานมีโอกาสได้แสดงบทบาท ในการเผยแพร่ความรู้ ความสามารถ ความถนัด และประสบการณ์ รวมทั้งส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้านต่างๆ ของสังคม โดยอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และครอบครัว

๓. ด้านการบูรณาการสู่การจัดการศึกษา โดยส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการสร้างหลักสูตร การเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยการเพิ่มเติมความรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ก้าวหน้า และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและเหมาะสมกับวัย โดยประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ สำหรับผู้ใหญ่วัยแรงงาน

๔. ด้านงบประมาณ โดยสนับสนุนงบประมาณทางด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยความดูแลรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานวิสาหกิจ และเอกชน

บทที่ ๓

แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

เนื่องจากสำนักงาน กศน. มีหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ในหลายส่วน ทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุน และการจัดกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ โดยหน่วยงานสังกัดสำนักงาน กศน. ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้นเพื่อให้มีความชัดเจนในการดำเนินงานของหน่วยงานสังกัดสำนักงาน กศน. ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ จึงได้จัดทำบทบาทภารกิจ แนวทางการจัดกิจกรรม ตลอดจนกำหนดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบการดำเนินงานไว้ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้เป็นแนวทางและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุได้รับบริการการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากขึ้น

บทบาทภารกิจ	กิจกรรม	หน่วยงาน
๑. พัฒนาแนวทางและกำหนดแผนการดำเนินงาน	๑. ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน	หน่วยงานสังกัด สำนักงาน กศน. ทุกระดับศึกษาและวิเคราะห์นโยบายเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของหน่วยงาน
	๒. ประสานภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานและงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน	- สำนักงาน กศน. - กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ - สำนักงาน กศน. จังหวัด - กศน. อำเภอ - กศน. ตำบล การประสานการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ
	๓. กำหนดแผนการดำเนินงาน	หน่วยงานสังกัด สำนักงาน กศน. ทุกระดับกำหนดแผนการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของหน่วยงาน
๒. วิจัย และพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ และสื่อสำหรับผู้สูงอายุ	๑. กำหนดกรอบ พัฒนา เครื่องมือ และคัดเลือกพื้นที่ในการดำเนินงาน ๒. ทดลองใช้ ๓. ปรับปรุงและพัฒนา ๔. เผยแพร่การดำเนินการ	- กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ - สถาบัน กศน. ภาค - ศูนย์วิทยุ ฯ - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ ฯ - สำนักงาน กศน. จังหวัด ร่วมกับ กศน. อำเภอ และ กศน. ตำบล พัฒนาการดำเนินงาน

บทบาทภารกิจ	กิจกรรม	หน่วยงาน
๓. จัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	๑. กิจกรร ม การ ศี ก ษ า ขั้นพื้นฐาน	กศน. อำเภอ ร่วมกับ กศน. ตำบล
	๒. กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง	กศน. อำเภอ ร่วมกับ กศน. ตำบล
	๓. กิจกรรมวันผู้สูงอายุแห่งชาติ	- สำนักงาน กศน. - กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ - สถาบัน กศน. ภาค - ศูนย์วิทย ์ ำ - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ ำ - สำนักงาน กศน. จังหวัด ร่วมกับ กศน. อำเภอ และ กศน. ตำบล ร่วมดำเนินงาน
๔. พัฒนาระบบการเก็บ ข้อมูล การติดตาม และ ร าย ง า น ผล ก าร ดำเนินงาน	๑. กำหนดแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาระบบการเก็บ ข้อมูล การติดตาม และการ รายงาน ๒. พัฒนาระบบการเก็บข้อมูล ๓. ติดตามการดำเนินงาน ๔. สรุปและรายงาน	- สำนักงาน กศน. - กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ - สถาบัน กศน. ภาค - ศูนย์วิทย ์ ำ - ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ ำ - สำนักงาน กศน. จังหวัด ร่วมกับ กศน. อำเภอ และ กศน. ตำบล ร่วมดำเนินงาน

ในการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจข้างต้น แต่ละหน่วยงานจะมีรายละเอียดในการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แต่โดยวิธีการทำงานในภาพรวมแล้ว แต่ละภารกิจก็จะมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน เช่น ส่วนใหญ่จะมีการเริ่มต้นภารกิจด้วยการกำหนดแผนการดำเนินงาน การประสานงาน การจัดกิจกรรม การติดตามผล การสรุปและการรายงานผลการจัดกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้มองเห็นภาพของการดำเนินงานในส่วนของการจัด กศน. สำหรับผู้สูงอายุที่ชัดเจนมากขึ้น จึงได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

๑. วางแผนการจัด และส่งเสริมการจัด กศน. สำหรับผู้สูงอายุ

๑.๑ สํารวจกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุในชุมชนเป็นรายบุคคล โดยให้ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนสภาพปัญหา และความต้องการในการรับบริการ กศน. เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัด กศน. สำหรับผู้สูงอายุ

๑.๒ สอดแทรกรายละเอียดการจัดกิจกรรม กศน. สำหรับผู้สูงอายุโดยให้มีการประสานแผนตั้งแต่ระดับตำบล ทั้งในตำบลที่รับผิดชอบ และตำบลอื่นๆในอำเภอ และแผนของ กศน. อำเภอ

เพื่อให้เห็นภาพของการพัฒนาที่มีความเชื่อมต่อ และมีการสนับสนุนซึ่งกันและกันแบบเป็นองค์รวม และเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลที่สามารถได้ในข้อ ๑.๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน

๑.๓ จัดทำโครงการ โดยให้มีความครอบคลุมทั้งในส่วนที่จะดำเนินการโดยใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โครงการที่มีความประสงค์ที่จะขอการสนับสนุนการดำเนินงานจากศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โครงการที่จะขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยสนับสนุนอื่นๆ ในพื้นที่

๑.๔ เสนอแผนและโครงการต่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของงบประมาณ ภาควิชาเครือข่าย และผู้ร่วมดำเนินงาน เพื่อขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ

๑.๕ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินงาน ทั้งในส่วนที่เป็นภาควิชาเครือข่าย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนอาสาสมัครต่างๆ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับหน่วยต่างๆ ในภารกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการด้าน กศน. กับผู้สูงอายุ

๒. การจัดกิจกรรม กศน. สำหรับผู้สูงอายุ

ในการจัดกิจกรรม กศน. สำหรับผู้สูงอายุ สามารถดำเนินการได้หลากหลาย ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ และผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครือข่ายในพื้นที่ได้รับรู้ถึงช่องทางในการรับบริการการศึกษา และข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การแนะนำการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

วิธีการ

(๑) รวบรวมข้อมูล และประชาสัมพันธ์รายละเอียดการจัดกิจกรรมที่มีการดำเนินงานผ่านสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดที่ชัดเจนในด้าน

- กิจกรรม / หัวเรื่อง
- กำหนดเวลา
- ช่องทางในการรับบริการสื่อ
- หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อการติดต่อขอข้อมูล

เพิ่มเติม

(๒) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ

หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย และมีการดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ สามารถศึกษารายละเอียดได้ที่เว็บไซต์การศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (<http://ageing.nfe.go.th/>) ในเมนูหน่วยงานเครือข่าย

๒.๒ การจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ

วิธีการ

เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ เข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามความต้องการ โดยพิจารณาอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ตามสมควร ในการดำเนินงาน สามารถจัดให้มีการลงทะเบียนและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายปกติได้ แต่ควรจัดทำสรุปรายงานแยกเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุไว้ต่างหาก เพื่อเป็นประโยชน์ในการรายงานในส่วนของการจัดกิจกรรม กศน. สำหรับผู้สูงอายุ จะทำให้ภาพของการจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มีความชัดเจนขึ้น

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นไปตามปรัชญา “คิดเป็น” และ “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความใฝ่รู้ รักในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๓ การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรระยะสั้นเพื่อการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นว่ามีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรที่ดำเนินการสามารถพัฒนาให้มีความหลากหลายและเหมาะสม ตลอดจนสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้

ในการดำเนินงานสามารถจัดแยกกลุ่มได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่จะให้บริการ เช่น ในบางหลักสูตรอาจมีการจัดโดยรวมกลุ่มเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุเท่านั้น ในขณะที่บางหลักสูตรสามารถจัดให้มีการเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มปกติ กับกลุ่มผู้สูงอายุ แต่มีข้อควรคำนึงถึง คือ ในการสรุปรายงานผลการดำเนินงานทั้ง ๒ ลักษณะ ต้องสามารถแยกให้เห็นการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุอย่างชัดเจน

วิธีการ

(๑) ใช้ปัญหา หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นฐาน (Problem or Need - based) ในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

(๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เกิดทักษะ และมีกระบวนการคิด การตัดสินใจตามหลัก “คิดวิเคราะห์เป็น”

(๓) เน้นระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความใฝ่รู้ รักในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต

(๔) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ เครือข่าย องค์กรท้องถิ่น และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยสามารถดำเนินงานได้ทั้งในส่วนที่เป็น เจ้าภาพหลัก และการเข้าไปร่วมดำเนินการ โดยให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้

(๕) ประสานการใช้ประโยชน์ในการใช้งบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ ในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน

๒.๔ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการฝึกทักษะการอ่านให้กับกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้มีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและบุคคล ใกล้ชิดให้ดีขึ้น

วิธีการ

(๑) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้อาสาสมัครใกล้ตัวผู้สูงอายุ เช่น ลูกหลาน บุคคลในครอบครัว ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังสามารถสานความสัมพันธ์ ระหว่างคนต่างวัยภายในครอบครัวได้ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ควรมีการ ให้ความรู้พื้นฐาน หรือให้คำแนะนำผู้ที่ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครให้มีความรู้ และมีความเข้าใจในการ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ เพื่อการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

(๒) จัดหาสื่อเพื่อหมุนเวียนให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสขอยืมอ่าน เพื่อเป็นการ ฝึกทักษะในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ นอกจากจะทำให้เกิดความชำนาญในการอ่านแล้ว ยังจะช่วยป้องกันการ ลืมหนังสือให้กับผู้สูงอายุได้อีกด้วย

(๓) จัดมุมห้องสมุดในชุมชน หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้มีสื่อ ที่หลากหลาย และน่าสนใจ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ และแสวงหาความรู้จากสื่อต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุ และคนในชุมชน เป็นการส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน

๒.๕ การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาใด วิชาหนึ่ง ได้มีส่วนในการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้คนในชุมชนได้สืบสานความรู้เพื่อเป็นมรดกของลูกหลาน

วิธีการ

(๑) รวบรวมภูมิปัญญาที่เป็นผู้สูงอายุในท้องถิ่น และดำเนินการจัดกลุ่ม ภูมิปัญญาตามความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้มีการ รับทราบร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานในการเผยแพร่องค์ความรู้จากภูมิปัญญาต่างๆ เหล่านี้ต่อไป

(๒) จัดให้ผู้สูงอายุที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาใด วิชาหนึ่ง ได้เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ หรือเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ของผู้สูงอายุสู่ชุมชน

(๓) จัดให้มีการถอดองค์ความรู้จากผู้สูงอายุที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความชำนาญในสาขาวิชาใด วิชาหนึ่ง และจัดพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ให้สืบทอดไปยังลูกหลานต่อไป

(๔) จัดให้มีสถานที่ในชุมชน เพื่อเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในชุมชน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ หากได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน แม้จะเป็นการเสนอแนะหรือให้ข้อคิดเห็นก็จะทำให้เกิดความรู้สึภาคภูมิใจ และรู้สึกว่ายังคงความมีคุณค่าในตนเอง

๒.๖ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีการเตรียมการในด้านต่างๆ ดังนี้

(๑) จัดเตรียมความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ เช่น

- การจัดให้มีมุมความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในห้องสมุด
- การจัดให้มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีต่างๆ ที่จะใช้เป็นเครื่องมือ

ในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ เช่น เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

- จัดให้มีสถานที่ที่สามารถรวมกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ความรู้สู่ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการเชื่อมต่อองค์ความรู้จากหน่วยที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ สู่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ
- ฯลฯ

(๒) เผยแพร่สาระความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น

- การจัดนิทรรศการ
- การจัดทำแผ่นพับ แผ่นปลิว ฯลฯ
- การเผยแพร่ความรู้ผ่านหอกระจายข่าวในชุมชน
- การจัดรายการวิทยุ
- การจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน (อาจเชิญผู้มีความรู้เฉพาะเรื่องมาร่วมแสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำ)

- การจัดเผยแพร่ความรู้ผ่านเว็บไซต์
- ฯลฯ

(๓) ประสานหน่วยผลิต หรือหน่วยเผยแพร่สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เพื่อส่งต่อองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เหล่านั้นไปยังผู้สูงอายุ โดยผ่านสื่อที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เว็บไซต์ต่างๆ ของภาคีเครือข่าย และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

๒.๗ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการศึกษาสภาพการดำเนินงาน การแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัด กศน. สำหรับผู้สูงอายุต่อไปได้

๒.๘ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน โดยการประสานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย องค์กรชุมชน ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็นอาสาสมัครในการจัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

๓. การประสานงาน

ประสานงานในด้านต่างๆ เพื่อการจัด และสนับสนุนการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ สามารถประสานงานในด้านต่างๆ ได้ ดังนี้

๓.๑ ประสานงานในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ การจัดหาสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในแต่ละหลักสูตร

๓.๒ ประสานเครือข่ายเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน และโครงการ โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ ที่มีบทบาทในการให้บริการด้านต่างๆ กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่เดียวกัน

๓.๓ ประสานงานเพื่อการจัดหาวิทยากร หรือผู้สอนในแต่ละหลักสูตรตามความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

๓.๔ ประสานงานเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเผยแพร่ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุ

๓.๕ ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายในด้านต่างๆ โดยดำเนินการในลักษณะหน่วยงานรอง ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานอื่นๆ ตลอดจนชมรมผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งนี้ในการดำเนินงานให้คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของ กศน. ในการเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน และสามารถนำผลการดำเนินงานดังกล่าวมาใช้ในการรายงานในส่วนที่ได้มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ

๔. การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

เนื่องจากการรายงานผลการดำเนินงานสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ มีความเกี่ยวข้องกับการที่สำนักงาน กศน. จะต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานไปยังคณะกรรมการติดตามสิทธิผู้สูงอายุ ซึ่งกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะในการประชุมแต่ละครั้ง และให้มีการส่งรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ ปีละ ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ส่งรายงานผลการดำเนินงานภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ของแต่ละปี

ครั้งที่ ๒ ส่งรายงานผลการดำเนินงานภายในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ของแต่ละปี

เนื่องจากมีความจำเป็นต้องรายงานผลการดำเนินงานตามกำหนดเวลาดังกล่าว ทำให้มีผลกระทบต่อการวางแผนการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ ที่ควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับกำหนดเวลาดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการติดตามสิทธิฯ ได้ทันเวลา จึงเห็นควรมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ การกำหนดแผนในการดำเนินงาน

(๑) ในส่วนของการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการตามช่วงเวลาปกติของการเปิด - ปิด ภาคเรียน โดยขอให้แยกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุให้ชัดเจน และรวบรวมและรายงานผลการจัดกิจกรรมตามช่วงเวลาที่กำหนด

(๒) ในส่วนของการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง และโครงการต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน ๓ เดือน ควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานไว้ในไตรมาสที่ ๒ เพื่อให้สามารถสรุปผลการดำเนินงานเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการติดตามสิทธิฯ ได้ ในช่วงแรกของปีงบประมาณ

(๓) ในส่วนของการจัดกิจกรรมในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเดือนที่มีการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ขอให้มีการรายงานผลการดำเนินงานทันทีที่เสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม โดยแยกให้เห็นชัดเจนว่า เป็นการจัดกิจกรรมโดยหน่วยงานของ กศน. หรือเป็นการเข้าร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เพื่อให้เห็นความชัดเจนในกิจกรรมที่ดำเนินการ

(๔) ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่เป็นงานวิชาการ หรืองานวิจัย ที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ให้รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานทันทีที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อย

(๕) ในส่วนของการจัดกิจกรรมตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการต่อเนื่องเป็นระยะ โดยบริหารจัดการจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของแต่ละหน่วยงาน ในส่วนนี้ขอให้มีการพัฒนาการดำเนินงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่มีโอกาสได้รับบริการทางด้าน กศน. อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้สัดส่วนของการรายงานผลการดำเนินงานระหว่างจำนวนผู้สูงอายุที่มีอยู่ กับจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับบริการ มีสัดส่วนของการให้บริการที่มีความเหมาะสมมากขึ้น

๔.๒ ช่วงเวลาในการจัดส่งรายงานผลการดำเนินงาน

(๑) ครั้งที่ ๑ จัดส่งให้สำนักงาน กศน. ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของแต่ละปี

(๒) ครั้งที่ ๒ จัดส่งให้สำนักงาน กศน. ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของแต่ละปี

๔.๓ แบบรายงานที่ใช้ในการกรอกข้อมูล ในการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จะรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการติดตามสถิติฯ จึงขอให้ใช้แบบรายงานผลการดำเนินงานที่สำนักงาน กศน. กำหนด

๔.๔ วิธีการจัดส่งรายงานผลการดำเนินงาน

(๑) เมื่อมีการจัดทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้สรุปผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ และนำเสนอข้อมูลพร้อมภาพประกอบผ่านทางเว็บไซต์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (<http://ageing.nfe.go.th/>) พื้นที่ที่เสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม (ศึกษารายละเอียดได้จากแนวทางการดำเนินงาน เว็บไซต์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ)

(๒) รวบรวมผลการดำเนินงานตามช่วงเวลาที่กำหนดในการรายงานผลแต่ละครั้ง และจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมต่อสำนักงาน กศน. อย่างเป็นทางการ โดยขอให้บันทึกรายละเอียดในการดำเนินงาน พร้อมภาพประกอบลงในแผ่น CD เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อไป

บรรณานุกรม

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท เจ.เอส. การพิมพ์, ๒๕๔๗.

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ, ศูนย์. แนวทางการดำเนินงาน
การให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ปีงบประมาณ
๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมาย
พิเศษ, ๒๕๕๒. (เอกสารอัดสำเนา)

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. การขับเคลื่อนการพัฒนาผู้สูงอายุ
อย่างบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, ๒๕๕๒. (เอกสารอัดสำเนา)

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔). กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

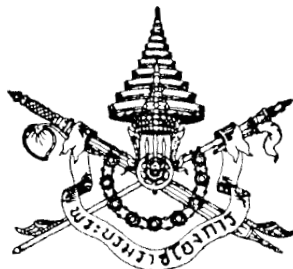
แผนงาน, กลุ่ม. คู่มือการดำเนินงาน กศน.ตำบล. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด,
๒๕๕๒.

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน
สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไทยพับลิก
เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๓.

ส่งเสริมปฏิบัติการ, กลุ่ม. ครู กศน. ตำบล ครูของชุมชน ผู้ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต.
กรุงเทพมหานคร : รังสีการพิมพ์, ๒๕๕๓.

สุรกุล เจนอบรม. วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร :
นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป, ๒๕๔๑.

อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. สรุปรายวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และรูปแบบ
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ด้านการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของผู้ใหญ่วัยแรงงาน. กรุงเทพมหานคร :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓. (เอกสารอัดสำเนา)

พระราชบัญญัติ

ผู้สูงอายุ

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนผู้สูงอายุ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ

“รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย
ให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กผส.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(๓) ประธานสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(๔) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ จำนวนไม่เกินห้าคน

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน

ให้ผู้บัญชาการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้บัญชาการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้บัญชาการสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรเอกชนตาม (๕) ให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งองค์กรเอกชนได้เลือกกันเองและการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เว้นแต่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนองค์กรเอกชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ โดยให้กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๖)

มาตรา ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๖ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติดีเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๗ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าปีละสองครั้ง

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำมาตรา ๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ

(๒) กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักตาม (๑) ตลอดจนประสานงานติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักดังกล่าว

(๓) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน เกี่ยวกับการสงเคราะห์และการพัฒนาผู้สูงอายุ

(๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๐ (๑)

(๕) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุตามมาตรา ๒๐ (๒)

(๖) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนตาม มาตรา ๒๐ (๓)

(๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนโดยความ เห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๑

(๘) กำหนดระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ

(๑๐) เสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ หนึ่งครั้ง

(๑๑) พิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับผู้สูงอายุตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๐ ให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และรับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุน สถานภาพ บทบาทและกิจกรรมของผู้สูงอายุเสนอต่อคณะกรรมการ
- (๒) รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับงานคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนที่ เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
- (๓) เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุ
- (๔) สร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- (๕) ร่วมมือและประสานงานกับราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนองค์กรอื่นในการจัดให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๖) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนหลักของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานต่อ คณะกรรมการ
- (๗) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการให้มีหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ
- (๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้
- (๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
- (๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- (๓) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
- (๔) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย หรือชุมชน
- (๕) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น
- (๖) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
- (๗) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

(๔) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

(๕) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

(๑๐) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

(๑๑) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๑๒) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

(๑๓) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและประกาศกำหนดให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของกระทรวงหรือทบวงในราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความสัมพันธ์กับภารกิจหลักและปริมาณงานในความรับผิดชอบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนประกอบด้วยเป็นสำคัญ

การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานตามวรรคสองดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่าหรือโดยให้ส่วนลดเป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ การเรียกร้อยสิทธิหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ เรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(๔) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดยนิติกรรมอื่น

(๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๑๕ เงินและดอกผลตามมาตรา ๑๔ ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๑๖ ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุน มีสิทธินำไปลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ หรือได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับทรัพย์สินที่บริจาคแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๗ ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพผู้นั้น มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรของผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งคน และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการระดมทุนจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้น การประชุมและการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) พิจารณออนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

ประกาศ หรือระเบียบเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และเพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ

ผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ออกประกาศกำหนดให้หน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ โดยให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นกรม และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๒ ให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ ตามมาตรา ๑๑ (๑)

ข้อ ๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตตามมาตรา ๑๑ (๒)

ข้อ ๔ ให้กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ตามมาตรา ๑๑ (๓)

ข้อ ๕ ให้กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย โดยตรงแก่ผู้สูงอายุในยานพาหนะ และการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะ ตามความเหมาะสมตามมาตรา ๑๑ (๕) และ (๖)

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐตามมาตรา ๑๑ (๗)

ข้อ ๗ ให้กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่น ที่เกี่ยวข้องในทางคดีตามมาตรา ๑๑ (๘)

ข้อ ๘ ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่อง การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุ ในอาคาร สถานที่ ตามมาตรา ๑๑ (๕)

(๒) เรื่อง การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามมาตรา ๑๑ (๑๑)

ข้อ ๙ ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกสถานที่ท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตาม มาตรา ๑๑ (๑๓)

ข้อ ๑๐ ให้กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ เรื่อง การจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวก ด้านพิพธิภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุฯ และการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามมาตรา ๑๑ (๑๓)

ข้อ ๑๑ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) เรื่อง การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชนตามมาตรา ๑๑ (๔)

(๒) เรื่อง การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะอื่นตามมาตรา ๑๑ (๕)

(๓) เรื่อง การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้งตามมาตรา ๑๑ (๘)

(๔) เรื่อง การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทาง การแก้ไขปัญหาครอบครัวตามมาตรา ๑๑ (๙)

(๕) เรื่อง การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงตามมาตรา ๑๑ (๑๐)

(๖) เรื่อง การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณีตามมาตรา ๑๑ (๑๒)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน
ผู้สูงอายุในการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ อาศัยอำนาจตามประกาศสำนัก
นายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ
พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ กระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนผู้สูงอายุในการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
ต่อการดำเนินชีวิต”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ จัดให้มีการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับการศึกษา และ
ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

(๑) จัดบริการข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการดำเนินงานข้อมูลทางการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ

(๒) จัดบริการการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ

(๓) สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ

(๔) ส่งเสริมให้หน่วยงานสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ

(๖) คุ้มครองการผลิตสื่อความรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้สูงอายุ

(๗) จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แบบสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุรายบุคคล

ตำบล อำเภอ จังหวัด

1. ชื่อ ชื่อสกุล

2. เพศ อายุ ปี

3. สถานภาพ

☐ โสด

☐ หย่าร้าง

☐ สมรส

4. ที่พักอาศัย

☐ แยกอยู่ตามลำพัง

☐ อยู่ร่วมกับครอบครัว (ลูกหลาน / ญาติพี่น้อง)

☐ อาศัยอยู่กับบุคคลอื่น (นายจ้าง / คนรู้จัก)

☐ ไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่ง

5. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

ด้าน

ด้าน

6. ปัญหาที่พบในปัจจุบัน

สุขภาพ

☐ ไม่มีโรคประจำตัว

☐ มีโรคประจำตัว (ระบุ.....)

ผู้ดูแลในยามเจ็บป่วย

☐ อยู่ลำพัง ขาดผู้ดูแล

☐ ได้รับการดูแลจากลูกหลาน

☐ ได้รับการดูแลจากเพื่อน คนรู้จัก

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

รายได้

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ (ระบุรายได้ บาท/เดือน)

7. ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม

- ☐ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลาย)
- ☐ การพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้
ระบุรายละเอียด.....
- ☐ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ระบุรายละเอียด.....
- ☐ พหุคูณเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ☐ ทักษะศึกษา
ระบุรายละเอียด.....
- ☐ บำเพ็ญประโยชน์
 - ☐ การอนุรักษ์ธรรมชาติ
 - ☐ การเยี่ยมเยียนผู้ป่วย
 - ☐ การช่วยเหลือเพื่อนผู้สูงอายุ
 - ☐ อื่นๆ ระบุ
- ☐ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
ระบุรายละเอียด.....
- ☐ กิจกรรมนันทนาการ
ระบุรายละเอียด.....
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

8. ความต้องการสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์

- ☐ เอกสารสิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ / โบรชัวร์ / ประกาศ)
- ☐ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เทปคาสเซต / วิดีทัศน์ / VCD / DVD / MP3)
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

9. ช่องทางที่ต้องการรับบริการข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์

- ☐ วิทยุกระจายเสียง
- ☐ วิทยุชุมชน
- ☐ วิทยุโทรทัศน์
- ☐ หอกระจายข่าว
- ☐ ห้องสมุดประชาชน
- ☐ แหล่งเรียนรู้
- ☐ internet
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

แบบนำเสนอการจัดกิจกรรม
ผ่านเว็บไซต์การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ
<http://ageing.nfe.go.th/>

๑. ภาพถ่าย ประมาณ ๒ ภาพ	
-------------------------	--

๒. ชื่อโครงการ / กิจกรรม

๓. วันที่ เวลา ในการจัดกิจกรรม

๔. สถานที่

๕. ผู้ดำเนินการ / ภาควิชา

๕.๑ ผู้ดำเนินการ

๕.๒ ภาควิชา

๖. จำนวนกลุ่มเป้าหมาย (ผู้สูงอายุ / บุคคลทั่วไป)

๖.๑ ผู้สูงอายุ

๖.๒ บุคคลทั่วไป

๗. งบประมาณ (จำนวน / ผู้ให้การสนับสนุน)

๗.๑ จำนวน

๗.๒ ผู้ให้การสนับสนุน

๘. รายละเอียดการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

.....

๙. ผลการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

.....

แบบรายงานผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ปีงบประมาณ 2554

สำนักงาน กศน. จังหวัด

กลุ่มเป้าหมาย	โครงการ / กิจกรรมการศึกษา / หลักสูตร	จำนวนผู้ลงทะเบียน		จำนวนผู้จบหลักสูตร		จำนวนงบประมาณ		ผลผลิตเชิงคุณภาพ	ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ
		เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ได้รับจัดสรร	ใช้จริง		

หมายเหตุ ให้สำนักงาน กศน. จังหวัด รายงานข้อมูลตามแบบรายงานผลการจัดกิจกรรม กศน. สำหรับผู้สูงอายุ ปีละ 2 ครั้ง
ครั้งที่ 1 ปลายเดือนมีนาคม
ครั้งที่ 2 ปลายเดือนสิงหาคม โดยรวมจำนวนในแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในเดือนกันยายนด้วย